

Skoraj gotovo je, da princ Waldemar ne sprejme prestola in ako se to zgodi, potem pričnejo se bridkosti in zadrege za Bolgarsko iz novega. — Začasno vladarstvo še ostane dalje, ž njim negotova prihodnost in vse to spremljajoče nevarnosti in zadrege. — Med tem iskala bo Ruska vsakojakih povodov, Bolgarsko zasesti, kar je njen očividni namen in druge evropske vlasti sedaj niso videti voljne, Bolgarski drugače pomagati kakor tihoma z dobrimi sveti, in tako ostane Bolgarska sama — zapuščena.

Poleg Ruske najmočnejše dve državi, Nemška in Francoska, prežita druga na drugo in čakate ugodnega trenutka, kedaj se zopet sprimate. Pri taki razmeri jima ni mar in ne more biti mar, ako Ruska na izhodu hoče dalje segati, kakor bi smela po berlinski pogodbi.

Prizadeti ste pri teh poskušnjah v prvi vrsti Avstrijska in v drugi Angleška.

Kako malo pa ti dve državi mika poskušati se z močno Rusko, kažete najbolj najnovejši merodajni izjavi obeh držav, po katerih naj bo „Evropa“ določila dokončno vrejenje bolgarskega vprašanja. — Pa vse te težave in zapreke Bolgarov bodo minule, tudi njim doidejo boljše dobe in nadejamo se, srečna prihodnost, če jim sedanje „vplivanje“, izrekoma v vojaških krogih, ne zapusti strupa brezznačajnosti in spridenosti, za katerim mora poginiti tudi najboljši in najbolj junaški narod.

Naši dopisi.

Z Buda-Pešta 15. nov. — Budgetni odsek avstrijske delegacije imel bo prvo svoje meritorično zborovanje danes popoldne ob 5. uri. Na dnevnem redu je posvetovanje o redni potrebnosti za vojno. — Budgetni odsek zboroval bo sedaj dan za dnevom, potem pa se pričnejo javne seje delegacij ter bodo, kakor kaže, do 25. t. m. končane.

Odsek ogerske delegacije za vnanje zadeve zboroval je uže minulo soboto popoldne in bo zboroval jutri ob 11. zopet. — V sobotni seji imel je veliko besedo minister vnanjih zadev grof Kalnoky, ki je odseku v obširnem govoru podal precej jasno podobo naše unanje politike in pa sedanjega političnega položaja.

Kot načelo naše politike naglašal je minister, da mora biti previdna, pozorna in vendar prosta nepotrpežljivosti, da se mora pri posamesnih dogodbah razločevati, ali imajo samo minljiv ali trajen pomen.

Kedo bi hotel odgovornost sprejeti, da s samo ostro pretečo besedo na noge in pod orožje spravi 5 milijonov vojakov v evropskih državah.

Odločno zavrnil je Kalnoky mnenje, kakor da bi početje generala Kaulbars-a imelo za bolgarsko vprašanje kaj trajnega pomena. — On je s svojim početjem samo to dosegel, da Bolgari Rusko bolj sovražijo kot kedaj prej in da se je sočutje Evrope za Bolgare čudovito povzdignilo.

Kalnoky pa prizna, da se morata Ruska in Bolgarska porazumeti.

Pocetje Kaulbarsovo imenuje Kalnoky v marsikaterem oziru v nasprotju s pogodbo berlinsko.

Avstrija ne sme in ne bo dopustila, da bi katera koli vlast Bolgarsko tudi le deloma zasedla, da bi si pridevala preteklost čez njo. — V obče je potrdil, da meri politika naša na to, kakor je uže po ministerskem predsedniku Tiszi izrekel.

Razmere naše z vnanjimi državami so v resnici prav dobre, to ni fraza, temveč resnica in minister to pokaže na drobno gledé naših razmer z Nemško, Laško, Rusko itd.

Po dolgem govoru stavili so Kalnoky še nadrobna vprašanja delegati: poročevalec Falk, grof Evg. Zichy, grof Albert Aponyi, grof Julij Andrassy, J. Horwath, Czernatony; o odgovoru ministrovem razgovarjati se pa je sklenil odsek — v torek ob 11. uri popoldne.

Časniki ogerski in avstrijski skoraj vseh vrst izrekajo se prav pohvalno o govoru Kalnokyjevem in njegovi vnanji politiki.

II.

Iz Ljubljane. — Bratovsko ravnanje štajerskih nemčurjev in Veliko-Nemcev se veselo nadaljuje. Po vsem, kar v javnost prihaja, soditi, je navidezno jedro prepira prav ono, kar loči Schönererja in „nemški klub“ namreč razmere z judi. Schönerer trdi, da je samo on pravi Nemec, ker tudi nasprotnik judov, kakor malik njegov Bismark. Tega gesla poprijel se je tudi celjskih nemškutarjev najbojevitejši kolovodja dr. Edv. Glantschnigg. — Posestnika južno-štajerskih nemčurskih mandatov Foregger in Ausserer pa sta baje samo navidezna nasprotnika judov in judovskega denarja.

Jedro, pravo jedro razpora je po tem soditi, v namenu Glantschnigg-ovem Foreggerja spodriti z državno-zborskega mesta in si sam pomagati do njega.

Zato je uže delj časa napadal svoje ne bolj zmožne, pač pa bolj premožne tekmece, in ko jim je bolj debelo zakrožil, pozvali so ga na dvoboj. — Za Foreggerjem pozivljajo pa še druge na dvoboj, pa videti je, da ga take dijaške igrače ne veselé več, morebiti da si tudi on ne šteje let svojega življenja — brez vsakega sledu na sebi.

Vrh tega imajo nasprotniki Glantschnigg-ovi časništvo v svojih rokah in izrekoma v Celji in Mariboru, edino Schönererjevo glasilo pa menda med nemštvom štajerskega juga nima prijateljev in tako bo tudi v tem slučaju „veliko pesov zajčja smrt“, ako bi bil ta prav — najboljši svojega plemena.

— **O stanji kolere na Kranjskem** se dne 12. t. m. uradno poroča: V prisilni delavnici ljubljanski od dne 3. novembra naprej ni obolel nihče več. Zadnji slučaj smrti bil je dne 6. novembra. Od pričetka bolezni, to je, 25. oktobra, obolelo je 15 prisiljencev, katerih je 9 umrlo, 6 pa se ozdravilo. Prisilna delavnica je tedaj od 6. novembra naprej prosta kolere.

Na Studencu ste 2 osebi (1 prisiljenec in 1 domačin) obolela; umrli so 3 (1 prisiljenec in 2 domačina), med temi 2 izmed prej obolelih, ozdravile so se 4 osebe, tedaj jih ostane še 6 v okrevanju — Od dne 3. oktobra je tukaj 27 oseb zbolelo, izmed teh je 11 (8 prisiljencev in 3 domačini) umrlo, 10 jih je ozdravilo, 6 pa jih je še v oskrbovanju (1 paznik in 5 prisiljencev).

V Veliki Ligojni, na Vrhnikih in v Zažarji, krajne občine vrhniške, je zdravniška preiskava dne 8. novembra pokazala azijsko kolero. Obolelo je od 21. oktobra naprej 13 oseb (11 v Veliki Ligojni, 1 na Vrhnikih in 1 v Zažarji), od teh so umrle 4 osebe (vse v Veliki Ligojni), 4 so se pozdravile (2 v Veliki Ligojni, po 1 na Vrhnikih in v Zažarji in 5 (vse v Veliki Ligojni) ostalo jih je v ozdravljanju.

V Loškem Potoku ni od 19. oktobra naprej nihče več za kolero umrl, tedaj je občina od tega časa naprej brez kuge. Ravno tako v Gribljah, okrajnega glavarstva črnomeljskega od dne 20. oktobra naprej ni nihče več obolel.

— **O oporoki umrlega g. Josipa Rozmana**, po domače Hrušovca, se čuje, da je svoje pomenljivo imetje volil večinoma dobrodelnim namenom, v prvi vrsti Marijanišču, dalje za ljubljansko studentovsko kuhinjo 3000 gold., ljubljanskim cerkvam po 500 gold., družbi sv. Cirila in Metoda 100 gold.

Pokojni bil je neoženjen in tako si je s tako oporoko stavil najlepši spomin za večne čase. Sirote naše in pa revni naši dijaki morajo se in se bodo pri prejemu vsakega darila hvaležno spominjali velikega dobrotnika Hrušovca.

— **Gostilničarje in druge prodajalce žganja** opozorujemo na razglas deželnega odbora kranjskega, s katerim se razpisujejo odkupninske obravnave o samostojni deželni nakladi od porabljenih žganih pijač — v posamesnih sodnijskih okrajih. Obravnave pričele so se včeraj in je zadnji obrok odločen na 23. dan t. m. — Odkup bil bi enako na korist gostilničarjem, kakor deželi.

— **Učiteljstvo vipavskega okraja** priredi v proslavo Najvišega godovnega dneva Nj. Veličanstva presvitile cesarice Elizabete v dan 18. novembra v prostorih čitalnice vipavske „veselico“, obstoji iz petja, godbe, igre „Bob iz Kranja“ in plesa. — Začetek ob 6. uri zvečer. — Čisti dokodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. Z ozirom na blagi namen se prostovoljni doneski hvaležno sprejemajo.

— **Zadruga v političnem okraju ljubljanske okolice.** C. kr. deželna vlada je zaslusavši trgovinsko in obrtno zbornico ter udeležene obrtovoalce določila krajevni obseg za politični okraj ljubljanske okolice ustanovljenih zadrug tako-le: I. Za sodni okraj ljubljanske okolice ustanovile so se: 1. Zadruga trgovcev vseh vrst; 2. zadruga mlinarjev, žagarjev, brodarjev in čolnarjev; 3. zadruga gostilničarjev vseh vrst, mesarjev in najemnih voznikov; 4. zadruga rokodelskih in vseh drugih obrtnikov, izimši pod točko 1., 2. in 3. imenovane. Izvzeti od te razvrstitve so peki, slaščičarji, medeničarji in voščeničarji iz občine Dolenja Šiška, katerim obrtnikom se je z odlokom c. kr. deželne vlade dne 2. dec. 1885., št. 4297, dovolila združitev z zadrugo za jednake obrte v Ljubljani. — II. V sodnem okraju Vrhnika ustanovile so se naslednje zadruga: 1. Za obseg občine Polhov Gradec, Horjul, Št. Jošt in Črni Vrh zadruga vseh trgovcev in obrtnikov; 2. za obseg občine Vrhnika, Borovnica in Preserje: a) zadruga trgovcev vseh kategorij; b) zadruga lastnikov vodnih naprav, brodarjev in čolnarjev; c) zadruga gostilničarjev; d) zadruga usnarjev; e) zadruga stavbinskih obrtov, in sicer: opekarjev, zidarjev, tesarjev, kamenosekov, mizarjev, kovačev, ključarjev, kleparjev, dimnikarjev, apneničarjev, sodarjev in kolarjev; f) zadruga vseh drugih obrtnikov, obsežajoča: pivovarje, barvarje, milarje, peke, mesarje, klobučarje, sedlarje, krojače in čevljarje.

— **Kmetijsko potovalno predavanje v Boštanji** ima tajnik c. kr. kmetijske družbe gosp. Gustav Pirc v nedeljo 21. t. m. zjutraj ob 7. uri. Predavanje, ki je bilo naznanjeno v tem listu za 24. oktobra t. l., je moralo izostati zaradi procesije v Boštanji. — V nedeljo 21. t. m. popoldne ob 3. uri predaval bode pa gosp. Pirc vsled vabila sevniške kmetijske podružnice v Ševnici na Štajerskem.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Nepomenljivost dogodeb na političnem polju je za Dunaj sedaj splošno znamenje domačih novic, ker ni tukaj ne dvora, ne pomenljivega zborovanja. Da je trgovinski minister dobil naslov „eks-celence“, tajnega svetovalca, je znamenje, da so merodajni krogi z njegovim delovanjem in vedenjem zadovoljni.

O bolgarskem vprašanju prinaša „Pol. Corr.“ pomenljiv dopis iz Londona, v katerem se trdi, da tam ni znano, da bi vlasti nameravale skupni korak, s katerim bi se Ruska pripravila do tega, da jasno izreče, kaj na-

merava v Bolgarski. Odkar je bolgarsko vprašanje zopet na dnevnem redu, ni Evropa storila ne najmanjšega koraka, iz katerega bi bilo soditi, kako se temu vprašanju nasproti vstopi. Kakor je gotovo, da početje generala Kaulbars-a v diplomaciji ne najde ne enega zagovornika, ravno tako gotovo je, da se to do sedaj v diplomatiški obliki še ni izrazilo. Ruska vlada zagotavlja, da ne misli na to, storiti vojaški korak. Kakor je to zagotavljanje postalo enolično, se vendar obotavljajočim kabinetom s tem polajša uloga, rezerviranega dopuščanja, da Ruska stori, kar stori.

Gledé sklicanja deželnih zborov čuje se, da se nekateri gotovo skličejo še le dne 10. decembra.

Nemška. — Iz merodajnih krogov zagotavlja se, kako izvrsten vtis je napravil nagovor avstrijskega cesarja v delegacijah, posebno zato, ker tudi tukajšnji krogi upajo in želé, da se bolgarsko vprašanje reši brez kalenja miru.

Pomenljivo je, da ravno sedaj, ko so pred kratkem na Dunaji zasačili in zaprli več socialstov, da jih prijemajo tudi po večjih nemških mestih. Videti je skraj, kakor bi se za prihodno spomlad pripravljali na nove boje zoper človeške družbe z namenom, da bi po tem skušali vresničiti svoje namene, ako se kje v Evropi vname ogenj vojske.

O boleznih cesarjevi je zopet vse potihnilo; o Bismarku pa se govori, da se zavolj bolehnosti to zimo podá na Laško.

Ruska. — Nekateri časniki trdijo, da puške repetirke, kakoršne hoče vpeljati Avstrijska, niso nič prida, da so bile pred na ponudbo Ruski, katera jih pa ni marala sprejeti posebno zato, ker se ž njimi potratiti preveč streljiva.

Bolgarska. — Dne 10. novembra imelo je „veliko Sobranje“ pomenljivo zborovanje, v katerem je bil izvoljen nov knez bolgarski. Uže zgodaj na jutro zbralo se je mnogo poslancev in še več radovednih prič v malo dvorano v Trnovem, kjer sobranje zboruje. Ob pol 10. uri odprli so vrata. Gospe zasedle so galerijo na desnici, drugo ljudstvo ono na levi, Tribuno nad pisarno zasedli so zastopniki Angleške, Avstrijske in Laške in pa poročevalci časnikov. — Ob 10. prišel je v zbornico predsednik, njegovi prisledniki in ministri. Po klicu poslancev po imenih pokazalo se je, da je bilo 435 poslancev navzočih, 58 pa ne.

Predsednik dá besedo ministerskemu predsedniku k naznanilu. Radoslavov vzdigne se in izjavi, da je vlada izbrala za kandidata za bolgarski prestol princa Waldemara. Princ ima imenitne zveze, „kakor veste — pravi ministerski predsednik — se mora ta volitev vsled berlinske pogodbe po vlastéh odobriti. Mi predlagamo Vam volitev princa Waldemara izvršiti z aklamacijo (soglasnim vsklikom) zato, da vlasti konstatirajo mišljenje zastopnikov naroda.“

Popolna tihota nastala jo po teh besedah.

Potem vzdigne se predsednik sobranja in proti poslancem obrnjen reče: „Tiste, kateri princa Waldemara hočejo izvoliti za kneza bolgarskega, naj se dvignejo.“ Vsi navzoči udje sobranja se vzdignejo od sedežev in večkrat zakličejo „ura!“

Potem, ko so se poslanci zopet vsedli, izjavi predsednik, da je sobranje princa Waldemara izvolilo za kneza bolgarskega. Potem se je zborovanje pretrgalo za 15 minut, med tem se je predsedništvo z ministri zbralo, da pošlje princu Waldemaru telegram, v katerem mu prestol bolgarski ponudijo; dalje naznanijo, da mu bode pisanje o izvolitvi prinesla posebna deputacija

Ta telegram se glasi: